

G CONSELLERIA
O MODEL ECONÒMIC,
I TURISME I TREBALL
B INSTITUT BALEAR
/ SEGURETAT
I SALUT LABORAL

Circular informativa sobre els mecanismes d'elevació de llits

Antecedents

Mitjançant el Decret Llei 3/2022, d'11 de febrer, de mesures urgents per a la sostenibilitat i la circularitat del turisme de les Illes Balears, i posteriorment per la Llei 3/2022, de 15 de juny, s'ha introduït un nou article 37 bis en la Llei 8/2012, de 19 de juliol, del Turisme de les Illes Balears, relatiu a la modernització i innovació en la higiene i en la neteja dels establiments d'allotjament, per a una millora de la qualitat i el confort. Amb aquesta modificació legislativa es pretén que els establiments d'allotjament ja obligats per la normativa a dur a terme almenys una neteja diària de les unitats d'allotjament realitzin aquesta tasca d'una manera més eficaç, qüestió necessària tant per la percepció visual com pel benestar dels clients i usuaris.

Consegüentment, l'esmentat article 37 bis de la Llei 8/2012, estableix que:

«Els establiments d'allotjament de les Illes Balears que pertanyen al grup d'hotels, hotels de ciutat, hotels apartament, hotels rurals, així com la resta d'establiments d'allotjament que voluntàriament hagin obtingut una classificació d'estrelles, tenen l'obligació que la totalitat dels llits de l'establiment, llevat dels supletoris, siguin elevables mecànicament o elèctricament, de tal manera que permetin una millor neteja del terra de l'habitació o dels elements sobre els quals s'assenta el llit.»

Queden exceptuats de l'obligació referida al paràgraf anterior als establiments, amb un màxim de 30 habitacions, que estiguin implantats en edificis que siguin béns d'interès cultural, béns catalogats, que posseïxin una classificació de protecció singular, o que estiguin situats en nucli antic, sempre i quan els llits i la estructura que els integra tinguin una significació històrica i patrimonial, degudament acreditada.

Amb caràcter excepcional i exclusiu, queden exceptuats de l'obligació de substitució els llits i l'estructura que els integra amb una significació històrica, patrimonial i cultural, degudament acreditada, amb independència de la classificació de l'establiment d'allotjament.

Sens perjudici de la resta de normativa aplicable, els equips d'elevació dels llits han de complir la Directiva 2006/42/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 17 de maig de 2006, relativa a les màquines i per la qual es modifica la Directiva 95/16/CE i la norma espanyola de transposició del Reial decret 1644/2008, de 10 d'octubre, pel qual s'estableixen les normes per a la comercialització i posada en servei de les màquines».

En aquest sentit, com indica la pròpia exposició de motius de la Llei 3/2022, el personal de neteja de les habitacions ha de poder accionar l'elevació del llit, de manera que l'altura a la qual se situï aquest, permeti una millor neteja del sòl de l'habitació o dels elements sobre els quals s'assenta el llit, mesura que incidirà també en la protecció de la seva salut laboral.

Criteris tècnics en matèria de salut laboral

Els mecanismes d'elevació de llits esdevenen equips de treball, aleshores els és d'aplicació, entre d'altres, la normativa de prevenció de riscos laborals.

En aquest sentit cal fer les següents consideracions:

1. Els sistemes d'elevació hauran de donar compliment a:

- Llei 31/1995, de 8 de novembre, de Prevenció de Riscos Laborals.
- Reial decret 1215/1997, de 18 de juliol, pel qual s'estableixen les disposicions mínimes de seguretat i salut per a la utilització pels treballadors dels equips de treball.

2. La tipologia dels sistemes d'elevació recomanables són els següents:

- a) Elevadors elèctrics
- b) Elevadors d'accionament mecànic mitjançant pistons hidràulics.
- c) Elevadors d'accionament mecànic mitjançant molles.

3. Els sistemes d'elevació elèctrics hauran d'ajustar-se a la normativa següent:

- Directiva 2006/42/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 17 de maig de 2006, relativa a les màquines i per la qual es modifica la Directiva 95/16/CE (norma de transposició: Reial decret 1644/2008, de 10 d'octubre, pel qual s'estableixen les normes per a la comercialització i posada en servei de les màquines).
- Directiva 2014/35/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de febrer de 2014, sobre l'harmonització de les legislacions dels Estats membres en matèria de comercialització de material elèctric destinat a utilitzar-se amb determinats límits de tensió (norma de transposició: Reial decret 187/2016, de 6 de maig, pel qual es regulen les exigències de seguretat del material elèctric destinat a ser utilitzat en determinats límits de tensió).
- Directiva 2014/53/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 16 d'abril de 2014, relativa a l'harmonització de les legislacions dels Estats membres sobre la comercialització d'equips radioelèctrics, i per la qual es deroga la Directiva 1999/5/CE (norma de transposició: Reial decret 188/2016, de 6 de maig, pel qual s'aprova el Reglament pel qual s'estableixen els requisits per a la comercialització, posada

en servei i ús d'equips radioelèctrics, i es regula el procediment per a l'avaluació de la conformitat, la vigilància del mercat i el règim sancionador dels equips de telecomunicació).

- Directiva 2014/30/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de febrer de 2014, sobre l'harmonització de les legislacions dels Estats membres en matèria de compatibilitat electromagnètica (norma de transposició: Reial decret 186/2016, de 6 de maig, pel qual es regula la compatibilitat electromagnètica dels equips elèctrics i electrònics).
- Directiva (UE) 2017/2102 del Parlament Europeu i del Consell, de 15 de novembre de 2017, per la qual es modifica la Directiva 2011/65/UE sobre restriccions a la utilització de determinades substàncies perilloses en aparells elèctrics i electrònics (norma de transposició: Reial decret 219/2013, de 22 de març, sobre restriccions a la utilització de determinades substàncies perilloses en aparells elèctrics i electrònics).
- Directiva 2012/19/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 4 de juliol de 2012, sobre residus d'aparells elèctrics i electrònics (RAEE) (norma de transposició: Reial decret 110/2015, de 20 de febrer, sobre residus d'aparells elèctrics i electrònics).

4. Els sistemes d'elevació d'accionament mecànic mitjançant pistons hidràulics o molles hauran d'ajustar-se a la normativa següent:

- Directiva 2006/42/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 17 de maig de 2006, relativa a les màquines i per la qual es modifica la Directiva 95/16/CE.
- Reial decret 1644/2008, de 10 d'octubre, pel qual s'estableixen les normes per a la comercialització i posada en servei de les màquines.

5. Actualització de l'avaluació de riscos laborals de l'ocupació de cambrera de pis.

La incorporació dels sistemes d'elevació dels llits modifica les condicions de treball de les cambreres de pis. Per tant, les empreses hauran d'actualitzar l'avaluació de riscos laborals d'aquesta ocupació, de conformitat amb

l'article 16.2 a) de la Llei de Prevenció de Riscos Laborals i l'article 6.1 del Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels Serveis de Prevenció.

En aquest sentit, no tan sols es tindran presents els riscos de seguretat derivats de l'ús dels sistemes d'elevació, sinó també els riscos ergonòmics conforme el Reial decret 487/1997, de 14 d'abril, sobre disposicions mínimes de seguretat i salut relatives a la manipulació manual de càrregues que comporti riscos, en particular dors lumbar, per als treballadors.

Aleshores, es recomana que:

- El mecanisme o sistema d'elevació incorpori rodes amb fre, per a facilitar el desplaçament, la manipulació i els treballs de neteja, quan sigui adient per protegir les persones treballadors front els riscos ergonòmics. El número, material, i la resta de característiques de les rodes dependrà de les condicions concretes de cada establiment.
- Per als sistemes d'elevació d'accionament mecànic mitjançant pistons hidràulics o molles, es recomana que l'accionament del mecanisme es realitzi a través d'un pedal o dispositiu anàleg.
- Els sistemes d'elevació s'ajustin a les característiques del llit a elevar (pes, dimensions, etc.), per evitar lesions en les persones treballadores.

6. Actualització de la formació de les persones treballadores.

La incorporació dels sistemes d'elevació dels llits modifica les condicions de treball de les cambreres de pis. Per tant, les empreses hauran d'actualitzar la formació de les persones treballadores, de conformitat amb l'article 19.1 de la Llei de Prevenció de Riscos Laborals.

7. Consulta i participació de les persones treballadores.

Les empreses hauran de consultar i fer partícips a les persones treballadores, o en el seu cas, als representants legals en matèria de salut laboral, prèviament i amb la deguda antelació, sobre l'adopció de les decisions en la selecció dels sistemes d'elevació de llits, l'actualització de l'avaluació de riscos laborals, la implantació de la nova formació a les persones treballadores, així com sobre qualsevol altre aspecte en matèria de salut laboral derivat de la implantació dels mecanismes d'elevació de llits, en els termes de l'establert al Títol Cinquè de la Llei de Prevenció de Riscos Laborals.

8. Termini per a la instal·lació dels llits elevables.

El període per a la instal·lació dels llits elevables ve definit a la Disposició Transitòria desena de la Llei 8/2012, d'acord amb la qual:

«1. Les mesures que es contenen en l'article 37 bis d'aquesta llei, relatives a l'obligatorietat de disposar i tenir instal·lats llits elevables, han d'estar implantades en data 1 de maig de cada any, de conformitat amb el calendari i els percentatges següents:

a) Establiments d'allotjament de cinc estrelles: el 30% el 2023, el 50% el 2024, el 60% el 2025, el 75% el 2026, el 100% el 2027.

b) Establiments d'allotjament de quatre estrelles superior: el 25% el 2023, el 40% el 2024, el 50% el 2025, el 75% el 2026, el 100% el 2027.

c) Establiments d'allotjament de quatre estrelles: el 20% el 2023, el 30% el 2024, el 40% el 2025, el 60% el 2026, el 75% el 2027, el 100% el 2028.

d) Establiments d'allotjament d'una, dues i tres estrelles, inclosos els hotels rurals que no disposin de classificació: el 15% el 2024, el 30% el 2025, el 50% el 2026, el 75% el 2027, el 100% el 2028.

Sens perjudici d'això, les empreses titulars de l'explotació de més d'un establiment d'allotjament poden optar per aplicar els referits percentatges al conjunt de llits de què disposa l'empresa i, per tant, poden seleccionar l'establiment on instal·lar-los amb independència de la seva categoria. En aquest cas, el percentatge de llits elevables que han d'estar instal·lats cada any ha de ser el que correspongui a l'establiment amb la categoria d'estrelles més alta.

Així mateix, les empreses titulars de l'explotació d'establiments d'allotjament, que durant els anys 2019, 2020 i 2021 hagin dut a terme reformes amb un percentatge mínim de canvi de llits de les unitats d'allotjament d'almenys un 50% poden optar per iniciar la instal·lació dels llits elevables al concret establiment l'any 2027, amb un percentatge del 50% d'aquests instal·lats l'1 de maig, i l'any 2028 l'altre 50% en data 1 de maig, o bé dur a terme la instal·lació del 100% dels llits elevables des de gener de 2028 amb data límit 1 de maig del mateix any.

Si, complertes les dates límit esmentades, no s'ha pogut donar compliment a l'obligació d'instal·lació per problemes derivats de producció i logística dels proveïdors, l'obligació s'ha d'entendre complerta mitjançant un document certificat que validi i acrediti l'adquisició dels llits.

Durant el mes de desembre de l'any 2022, atesa l'evolució de la temporada turística fonamentada en dades estadístiques objectives i amb la consulta prèvia amb les organitzacions socials del sector, el Govern de les Illes Balears, mitjançant un acord, pot ampliar el termini per a la instal·lació de llits elevables en un any».